

СТРУКТУРА ПРІОРИТЕТНИХ
ВИДІВ СПОРТУ
В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ
ОБЛАСТІ У 2017-2022 РОКАХ

Лисейко Костянтин¹, Яців Ярослав¹, Пітин Мар'ян², Грецький Олег¹

¹ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

²Львівський державний університет фізичної
культури імені Івана Боберського

DOI: 10.32540/2071-1476-2022-3-172

Annotation

Introduction. Ukraine is unfortunately deprived of the normal possibility of functioning the field of physical culture and sport because of the new stage of Russia's military aggression (as of February 24, 2022). We consider it relevant to find out the priorities that were among sports before the onset of this crisis factor, for probabilistic planning of the sports development and their groups in the Ivano-Frankivsk region during military status and the post-war period. **Purpose:** to determine the dynamics of the structure of priority sports in the Ivano-Frankivsk region according to basic indicators in 2017-2022. **Material and methods.** Methods of theoretical analysis and generalization of data from scientific and methodical literature, analysis of documentary materials, methods of mathematical statistics were used. The content of normative documents was studied (Decisions of the Board of Sport Management of the Ivano-Frankivsk regional state administration "On approval of priority sports for the region, taking into account the available sport infrastructure, coaching potential and results in higher achievements sports" for the period 2017-2022). **The results.** According to the general indicators of the number of branches, we can state a gradual decrease from 2017 (138 branches) to 2020 (94 branches) and a sharp increase in the number of branches in 2021 (146 branches) from priority sports in the Ivano-Frankivsk region. The representation of game sports among the list of sports prioritized for the region based on the existing sport infrastructure and results in sports of higher achievements is scanty. With the exception of football, it does not reflect the potential of this group of sports in general social importance among different population groups of the specified territorial unit. In the years when football was included in the priorities, the shares were 32.61% (2017) and 38.36% (2021), and when it was not on the list, the shares were much lower 17.76%-19.15% from the total number of departments for priority sports. **Conclusions.** There are significant fluctuations in the quantitative and relative values of changes in the indicators of the coaching staff and the number of athletes among priority sports in the Ivano-Frankivsk region, which is subordinated to the influence of objective socio-economic conditions for the development of a certain kind of sport in a defined administrative and territorial unit.

Key words: game sports, coaches, athletes, shares, indicators, dynamic.

Анотація

Вступ. Внаслідок нового етапу військової агресії росії (від 24.02.2022 р.) сьогодні в Україні, на жаль, позбавлене можливості нормального забезпечення функціонування галузі фізичної культури та спорту. Вбачаємо актуальним, для ймовірного планування розвитку видів спорту та їх груп в Івано-Франківській області, в час

військового стану та післявоєнний період, з'ясувати пріоритети, які були серед видів спорту до початку дії цього кризового чинника. **Мета:** визначити динаміку структури пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області за базовими показниками у 2017- 2022 роках. **Матеріал і методи.** Використано методи теоретичного аналізу та узагальнення даних наукової та методичної літератури, аналізування документальних матеріалів, методи математичної статистики. Вивчено зміст нормативних документів – Рішень колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу та результатів у спорті вищих досягнень» за період 2017-2022 років. **Результати.** За загальними показниками кількості відділень ми можемо констатувати поступове зниження від 2017 (138 відділень) до 2020 років (94 відділення) та різке підвищення кількості відділень у 2021 (146 відділень) з пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області. Представництво ігрових видів спорту серед переліку пріоритетних для області видів спорту на підставі урахування наявної спортивної інфраструктури та результатів у спорті вищих досягнень є мізерним. За винятком футболу, воно не відображає потенціалу цієї групи видів спорту в загальному суспільному значенні серед різних груп населення зазначеної територіальної одиниці. У роки, коли до пріоритетних включений футбол – частки становили 32,61% (2017 р.) та 38,36% (2021), а коли його не було у переліку, частки були значно нижчими 17,76%-19,15% від загальної кількості відділень з пріоритетних видів спорту. **Висновки.** Спостерігаються значні коливання у кількісних та відносних значеннях змін показників тренерського складу та чисельності спортсменів серед пріоритетних в Івано-Франківській області видів спорту, що підпорядковане впливові об'єктивних соціально-економічних умов розвитку певного виду спорту у визначеній адміністративно-територіальній одиниці.

Ключові слова: ігрові види спорту, тренери, спортсмени, частки, показники, динаміка.

Вступ. Для з'ясування стану розвитку різних видів спорту чи їх об'єднань в певному регіоні необхідно звертати увагу на різні аспекти. Відомо, що спортивна діяльність може розглядатися на кількох рівнях: спорт вищих досягнень, резервний спорт масовий спорт, фізкультурно-оздоровча діяльність засобами різних видів спорту. У зв'язку із цим ми розглядаємо необхідність вивчення окремих рівнів реалізації регіонального та місцевого розвитку окремих видів спорту (їх об'єднань). У цьому сенсі визначальне місце має діяльність обласних осередків національних федерацій з видів спорту. Вони, проводячи свою діяльність, досягають певних результатів, які в подальшому мають оцінку серед інших суб'єктів галузі фізичної культури та спорту. Прикладом такого може бути визначення провідних видів спорту в межах різних територіальних одиниць.

Послідовно перші суттєві зміни внутрішньої політики й організації у сфері фізичної культури та спорту, пов'язані з децентралізацією (починаючи з 2014 року), а у подальшому – з карантинни-

ми обмеженнями (від 12.03.2020 року). Внаслідок нового етапу військової агресії росії (від 24.02.2022 р.) сьогодні в Україні, на жаль, позбавлене можливості нормального забезпечення функціонування галузі фізичної культури та спорту.

Тому ми вбачаємо актуальним, для певного ймовірного планування розвитку окремих видів спорту та їх груп в Івано-Франківській області в час військового стану та післявоєнний період, з'ясувати пріоритети, які були серед видів спорту до початку дії цього кризового чинника.

Зазначений науковий напрям не розглядався фахівцями галузі фізичної культури та спорту. Однак серед загальнонаукової та методичної літератури ми знаходимо достатній масив інформації, пов'язаної з розвитком видів спорту, та загалом зазначеної сфери діяльності.

На питаннях економічного стимулювання у своїх дослідженнях зупинялися багато фахівців та науковців. Зокрема, загальному стану та перспективам розвитку сфери фізичної культури в Україні присвятили свою роботу

Черба В.М. та Герасимова Є.В. [15], а питанням функціонування та розвитку сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку присвятив своє дисертаційне дослідження Мічуда Ю.П. [5].

Також, на думку значної кількості фахівців, важливим аспектом стимулювання якісної діяльності з фізичної культури та спорту є удосконалення організаційної та управлінської ланок. Так, дослідження загального характеру проводили Борисова О.В., Петрушевський Є.І., звертаючи увагу на систему організації та управління спортом в Україні в умовах глобалізації [1]; Дорофєєва Т., Приходько В. обговорювали значення децентралізації для подальшого розвитку спорту в умовах України [3, 6]; Чеховська Л. вивчала особливості діяльності міжнародних організацій з розвитку масового спорту [16] тощо.

Звернемо увагу, що дослідження з вивчення розвитку окремих видів спорту також мали місце. Зокрема Горбань С.М. [2] на прикладі футболу обґрунтував науково-педагогічні основи розвитку спорту в регіоні, а Сушко Р.О. у власній дисертації на матеріалі

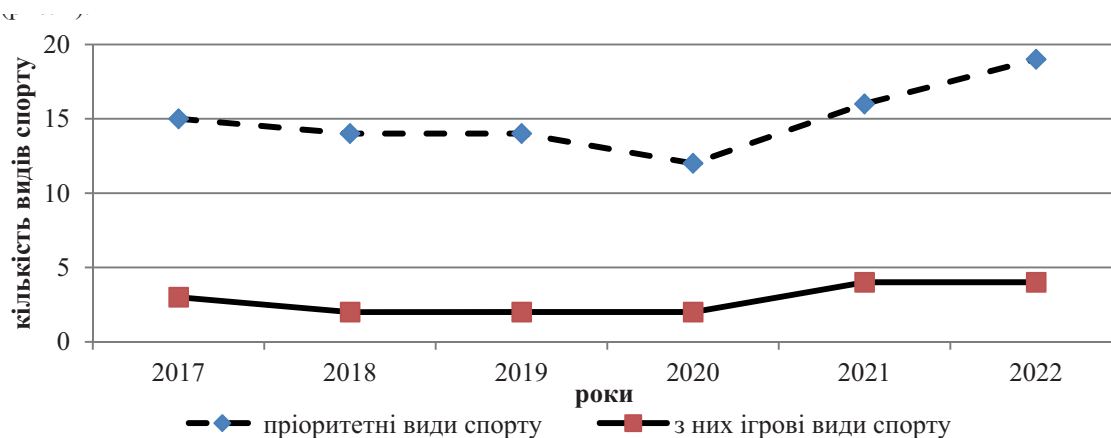

Рис. 1. Динаміка кількості пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області у 2017-2021 роках

баскетболу розглянула перспективи розвитку спортивних ігор в умовах глобалізації [14].

Значно меншою є увага фахівців до регіонального розвитку видів спорту та галузі загалом. Так, науковець Проць Т. в межах регіонального аспекту вивчав нормативно-правові засади державного сприяння розвитку освіти у сфері фізичної культури [7] та Дутчак М.В. на регіональному рівні (Рівненська область) розкрив особливості розвитку фізичної культури і спорту в умовах сучасної України [4].

Таким чином, це засвідчує актуальність запропонованого дослідження, пов'язаного з визначенням структури пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області у 2017-2022 роках.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Дослідження виконане згідно теми «Удосконалення системи підготовки кваліфікованих спортсменів в ігрових видах спорту на різних етапах багаторічного удосконалення» на 2022-2025 рр.; плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (номер державної реєстрації: 0122U001576).

Мета дослідження: визна-

чити динаміку структури пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області за базовими показниками у 2017-2022 роках.

Матеріал і методи. Використано методи теоретичного аналізу та узагальнення даних наукової та методичної літератури, аналіз документальних матеріалів, методи математичної статистики.

У межах вивчення нормативних документів було вивчено структуру та зміст Рішень колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу та результатів у спорті вищих досягнень» від 27.12.2016 року № 1/1, від 27.12.2017 року № 4/1, від 31 січня 2019 року № 1/1, від 13 лютого 2020 року № 1/1, від 23 лютого 2021 року № 1/2, від 29 грудня 2021 року № 3/3 [8-13].

Статистичний аналіз проведено із використанням стандартного програмного забезпечення «Excel» з визначенням середнього арифметичного, стандартного відхилення та відсоткових значень.

Результати та дискусія. Вивчення змісту зазначених документів передбачало з'ясування

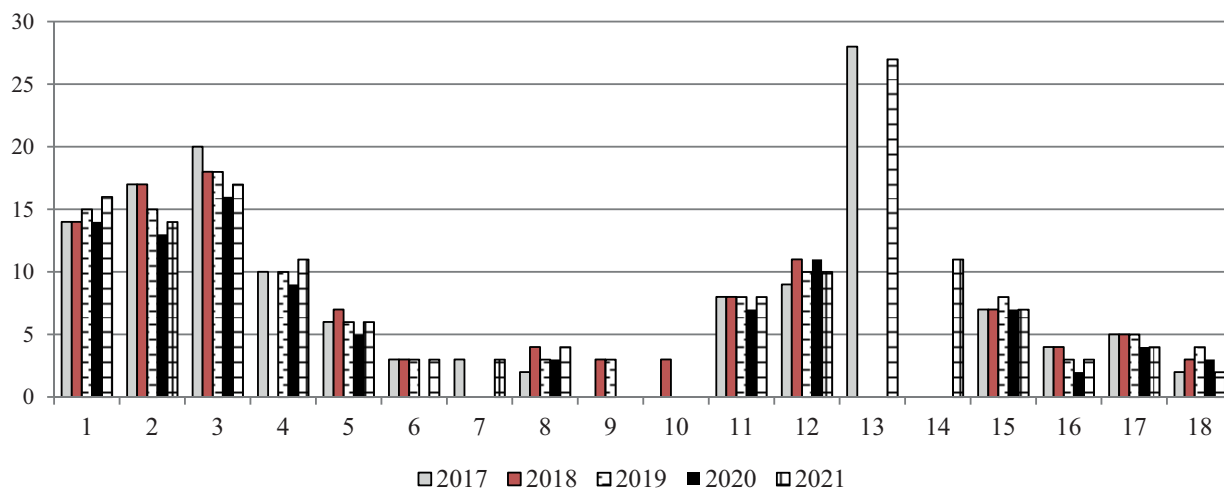
низки аспектів діяльності федерацій з видів спорту та інших суб'єктів, які б дали змогу включити певний вид спорту до переліку пріоритетних. Визначення пріоритетності видів спорту з 2017 до 2021 року проводилося щорічно на основі базових показників (кількість відділень з виду спорту, чисельність тренерів та учнів з виду спорту, кількість осіб зі складу збірних команд України). На початку 2022 року було прийняте рішення про зміну термінів визначення пріоритетності видів спорту, тобто, збільшенні присвоєння такого статусу на три роки.

Таким чином, динаміка пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області виглядала наступним чином (рис. 1).

Упродовж усього аналізованого періоду чисельність пріоритетних видів спорту зазнала змін. Коливання відбувалися в діапазоні від 12 (2020 рік) до 19 (2022 рік).

Виходячи зі спрямування дослідження, було встановлено, що представництво у загальній кількості мають олімпійські види спорту, окремо виділено ігрові види спорту, зимові види спорту та не олімпійські види спорту [2, 14].

Одразу зазначимо, що зи-

Рис. 2. Динаміка кількості відділень за пріоритетними видами спорту в Івано-Франківській області за 2017–2021 роки:

1 – легка атлетика; 2 – боротьба вільна; 3 – бокс; 4 – дзюдо; 5 – важка атлетика; 6 – стрільба кульова; 7 – гімнастика спортивна; 8 – веслування; 9 – тхеквандо; 10 – боротьба греко-римська; 11 – баскетбол; 12 – настільний теніс; 13 – футбол; 14 – волейбол; 15 – пауерліфтинг; 16 – самбо; 17 – спортивне орієнтування; 18 – кікбоксинг

мові види спорту (стрибки на лижах з трампліну, фрістайл, сноубординг) були включені до пріоритетних лише в документі 2022 року [13]. Чисельність неолімпійських видів спорту та їх склад залишалися сталими упродовж усього аналізованого періоду. Це були чотири види спорту (пауерліфтинг, самбо, спортивне орієнтування та кікбоксинг).

Серед олімпійських (окрім ігрових) видів спорту структура піддавалася певним змінам. До такого переліку в 2017 році входили легка атлетика, боротьба вільна, бокс, дзюдо, важка атлетика, стрільба кульова, гімнастика спортивна, веслування на байдарках і каное [8].

У 2018 році відбулися зміни [9]. Із переліку пріоритетних вибули дзюдо та гімнастика спортивна, а натомість були включені тхеквандо та боротьба греко-римська. У 2019 дзюдо знову поповнило список пріоритетних видів спорту, водночас, боротьба греко-римська була виключена [10]. У 2020 році ще два види спорту покинули список пріоритетних –

це стрільба кульова та тхеквандо [11]. Для 2021 та подальших років маємо сталу структуру пріоритетних видів спорту, до якої, порівняно із 2020 роком додано стрільбу кульову та гімнастику спортивну [12].

Серед ігрових видів спорту, що, безперечно, мають виражену специфіку тренувальної та змагальної діяльності, до переліку пріоритетних у 2017 році були включені лише три (баскетбол, настільний теніс та футбол). У наступному відтинку часу 2018-2020 роки футбол не було включено до переліку пріоритетних. На наш погляд, для цього рішення були об'єктивні та суб'єктивні причини, які, здебільшого були пов'язані із суспільним значенням цього виду спорту серед населення Івано-Франківської області та й не тільки. Проте уже в 2021 та подальших роках, цей вид спорту, а разом із ним й волейбол було додано до переліку пріоритетних у межах Івано-Франківської області.

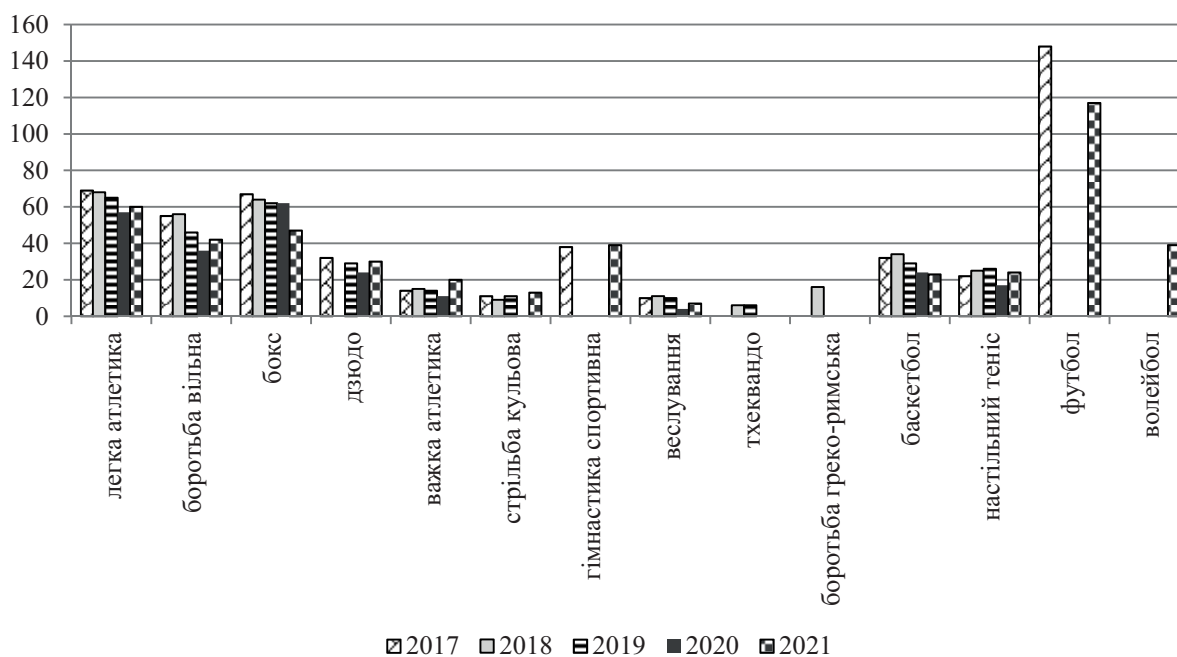
Таким чином, ми можемо констатувати, що представництво

ігрових видів спорту серед переліку пріоритетних для області видів спорту на підставі урахування наявної спортивної інфраструктури та результатів у спорті вищих досягнень є мізерним. Також воно не відображає потенціалу цієї групи видів спорту в загальному суспільному значенні серед різних груп населення зазначеної територіальної одиниці [2, 14].

Окрім загального аналізу структури пріоритетних видів спорту, ми провели визначення динаміки основних компонент, що визначають рейтинг та враховуються при формуванні відповідної політики у сфері фізичної культури та спорту Івано-Франківської області.

Для більшості пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області спостерігаються незначні коливання кількості відділень упродовж 2017-2021 років.

Кількість відділень з легкої атлетики упродовж аналізованого періоду коливається в межах 14-16 відділень. Цей вид спорту один із небагатьох, де кількість відділень незначно зросла за цей

Рис. 3. Динаміка кількості тренерів за пріоритетними олімпійськими видами спорту в Івано-Франківській області за 2017-2021 роки

час. На відміну від легкої атлетики, певне зменшення кількості відділень від року до року спостерігається для боротьби вільної (з 17 до 14 відділень), боксу (з 20 до 17 відділень). Серед усіх пріоритетних видів спорту саме ці три перебувають у переліку упродовж усього періоду та мають найбільшу кількість відділень з-поміж усіх.

Хоча, за абсолютними значеннями суттєву перевагу над усіма видами спорту має футбол. Його до списку пріоритетних було включено у 2017, 2021 та 2022 роках. За кількістю відділень беззаперечне перше місце (28 та 27 відділень, відповідно).

Щодо інших пріоритетних видів спорту ми спостерігаємо коливання кількості відділень в межах зміни значення на один-два пункти. Так, важка атлетика культивувалася у 9-11 відділеннях, важка атлетика – 5-7, веслування – 2-4, баскетбол – 7-8 та настільний теніс – 9-11 відділень в окремих роках. Такі види спорту, як тхеквандо та боротьба греко-

римська, були залучені до списку пріоритетних в окремих роках. Однак кількість відділень була стабільною – по три.

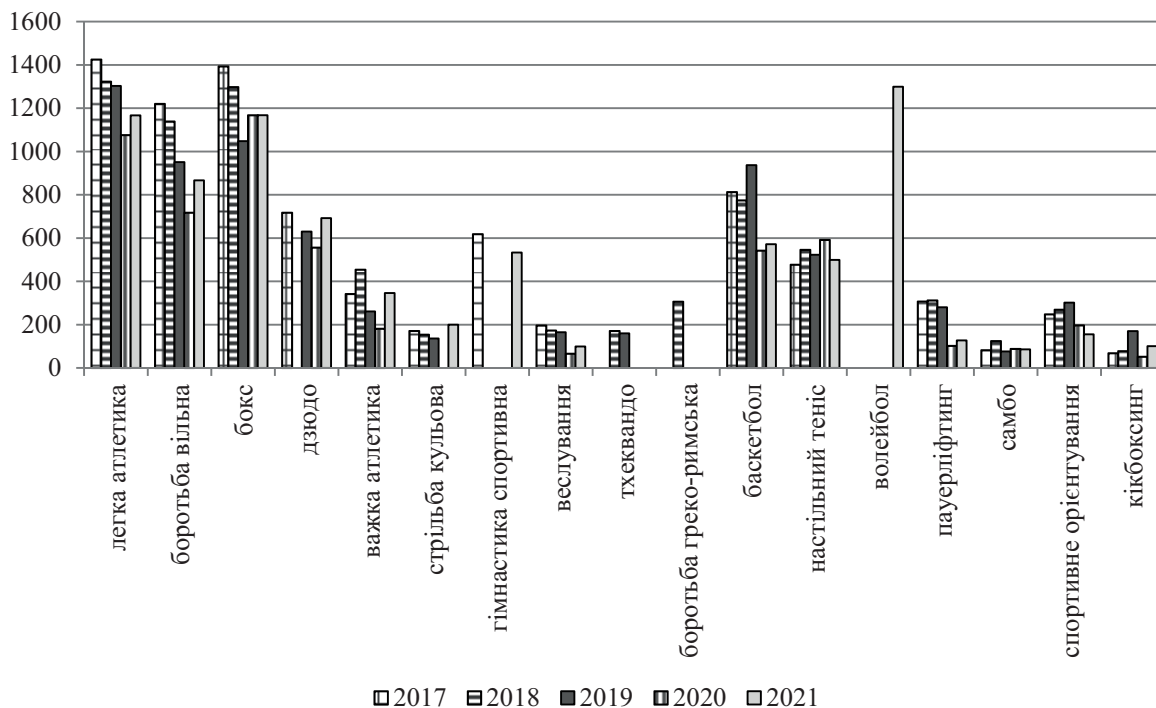
Окремою групою можна розглядати неолімпійські види спорту. Їхня кількість в переліку пріоритетних була сталою, а кількість відділень незначно змінювалася. З пауерліфтингу тренування проводилися у 7 відділеннях, та лише в 2019 році було 8 відділень з цього виду спорту. Спортсмени з самбо проводили тренування в 3-4 відділеннях та лише в 2020 році їх кількість становила два відділення з цього виду спорту. Майже без зміни була кількість відділень зі спортивного орієнтування (4-5 відділення) та кікбоксингу (2-3 та лише у 2019 році – 4 відділення) [10, 11].

Окрім цього, до переліку пріоритетних видів спорту у 2022 році було включено зимові види спорту. Що не дає змоги оцінити динаміку кількості відділень, проте кількість відділень для цих видів спорту становила три – для стрибків на лижах з трампліну,

два – для фрістайлу та одне – для сноубордингу.

За загальними показниками кількості відділень ми можемо констатувати поступове зниження від 2017 (138 відділень) до 2020 років (94 відділення) з пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області (2018 – 107; 2019 – 111). Різке підвищення кількості відділень у 2021 році ми пов'язуємо з паралельним збільшенням кількості самих пріоритетних видів спорту. Це дало змогу говорити про 146 відділень з видів спорту, що входять до пріоритетних (групи олімпійських, з них ігрових та неолімпійських) видів спорту [8-13].

Більш цікавим для нас є частка, яка припадає на ігрові види спорту. Отже було встановлено, що у роки, коли до переліку пріоритетних був включений футбол – частки становили 32,61% (2017 р.) та 38,36% (2021, 2022) серед загальної кількості відділень з пріоритетних видів спорту. А от в період, коли футбол не входив до цього переліку, частки були знач-

Рис. 4. Динаміка кількості учнів у секціях із пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області у 2017-2021 роках

но нижчими: 17,76% (2018 р.), 16,22% (2019 р.) та 19,15% (2020 р.) серед загальної кількості відділень з пріоритетних видів спорту.

Ще одним показником, який якісно та кількісно відображає можливості розвитку виду спорту, зокрема пріоритетних, виступає наявність кадрового забезпечення [4, 5, 6]. Тому в межах дослідження ми проаналізували кількість тренерів, які реалізують підготовку спортсменів за пріоритетними видами спорту (рис. 3.).

Отримані дані вказують, що для багатьох пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області спостерігається зменшення кількості тренерів за останній період. Це характерно для легкої атлетики (з 69 до 60 осіб), боротьби вільної (з 55 до 42 осіб), боксу (з 67 до 47 осіб), веслуванні на байдарках та каное (з 10 до 7 осіб), пауерліфтингу (з 15 до 12 осіб) та спортивного орієнтуванні (з 11 до 7 осіб).

Така ж ситуація характерна для ігрових видів спорту, зокрема баскетболу (з 32 до 23 осіб). Можна навести схожу тенденцію

й для футболу, хоча цей вид спорту представлений у списку пріоритетних в окремих роках. У 2017 кількість тренерів становила 148 осіб, а уже в 2021 – 117 тренерів.

Для інших видів спорту ситуація є менш критичною. Зокрема у дзюдо та кікбоксингу кількість тренерів майже не змінилася, але за певних коливань (24-32 осіб та 2-6 осіб відповідно) залишилася майже на тому ж рівні 30 та 4 тренери (у 2021 році) з виду спорту, відповідно.

Окрім того, в деяких видах спорту кількість тренерів незначно підвищилася. Це такі види спорту, як стрільба кульова (з 11 до 13 осіб), теніс настільний (з 22 до 24 осіб), самбо (з 4 до 6 осіб).

За певними пріоритетними видами спорту, що були включені до такого переліку лише в окремих роках, про динаміку було складно говорити. Серед таких видів спорту тхеквандо (6 тренерів), боротьба греко-римська (16 тренерів), волейбол (39 тренерів) та група зимових видів спорту (стрибки на лижах з трампліну – 14, фрістайл – 4 та сноубординг –

1 тренер, відповідно).

Визначення відсоткових значень зміни вказало, що упродовж аналізованого періоду тренерський штаб з легкої атлетики зменшувався на 1,45–12,31% з року в рік та лише у 2021 незначно (на 5,26% збільшився). Значно більші коливання наявні у боротьбі вільній. В окремих роках (2019 та 2020) кількість тренерів зменшувалася на 17,86% та 21,74%. Також суттєві за значеннями зменшення зафіксовані зміни у важкій атлетиці (2020 р. – 21,43% від попереднього періоду), боксі (2021 р. – 24,19%) стрільбі кульовій (2018 р. – 18,18%), веслуванні (2020 р. – 60,00%), футболі (2021 р. – 20,95%), самбо (2020 р. – 50,00%), спортивному орієнтуванні (2020 р. – 40,00%), кікбоксингу (2020 р. – 66,67% від попереднього періоду).

Водночас ми можемо констатувати, що у межах періоду 2017-2021 років відбувалися й позитивні зміни кількості тренерів, що відображено в наступних відсоткових значеннях окремих років. Це спостерігалось в основному

в 2021 році (боротьба вільна – на 16,67%, дзюдо – 25,00%, важка атлетика – 81,82%, веслування на байдарках і каное – 75,00%, теніс настільний – 41,18%, пауерліфтинг – 50,00%, самбо – 100,00% та кікбоксинг – 100,00% більше від попереднього періоду).

Якщо розглядати частку тренерів з ігрових видів спорту в межах пріоритетних видів спорту за окремими роками, то маємо виразні відмінності між роками. У роки, коли футбол був включений до цього переліку, частка тренерів становила 38,04% (2017), 41,43% (2021) та 39,88% (2022) загальної кількості тренерів з пріоритетних видів спорту. А в ті роки, коли футбол не був включений до переліку пріоритетних частки суттєво знижувалися до 15,95-17,20% загальної кількості тренерів. Отже, в частині ігрових видів спорту левову частку займають саме представники футболу.

Таким чином, ми можемо констатувати, що зі зменшенням вагомості групи видів спорту (олімпійські, неолімпійські) відсоткові коливання кількості тренерів, які забезпечують підготовку спортсменів у окремих видах спорту, є більшими. Незалежно від пріоритетного виду спорту в Івано-Франківській області спостерігаються значні коливання у кількісних та відносних значеннях змін зазначеного показника. Це вказує, що загалом зазначений чинник підпадає під вплив об'єктивних соціально-економічних умов розвитку певного виду спорту в визначеній адміністративно-територіальній одиниці. Отримані результати доповнюють дані попередніх досліджень [1, 3, 6, 7].

Важливість особистості тренера у підготовці спортсменів є беззаперечною [6]. Однак, основним критерієм розвитку виду спорту та його пріоритетності варто вважати кількість залучених спортсменів до систематичних занять (рис. 4).

У цій частині дослідження ми звертаємо увагу лише на пріоритетні види спорту, що визначені уповноваженими органами Івано-Франківської області на 2017-2021 роки.

Ми встановили, що для багатьох пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області за аналізований відтинок часу 2017-2021 роки відбулося загальне зменшення кількості спортсменів, залучених до систематичних занять. Такі зміни особливо чітко проглядаються для легкої атлетики (з 1425 до 1167 спортсменів), боротьби вільної (з 1220 до 867 спортсменів), боксу (з 1393 до 1168 спортсменів), веслування на байдарках і каное (з 196 до 99 спортсменів), баскетболу (з 813 до 572 спортсменів), пауерліфтингу (з 307 до 127 спортсменів), спортивного орієнтування (з 248 до 155 спортсменів). До того ж, у футболі також відбулося зменшення кількості тих, що займаються. Воно виражене відмінністю між 2017 (5456 спортсменів) та 2021 роками (3988 спортсменів).

Є ряд пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області, чисельність спортсменів у яких від 2017 до 2021 років не зазнала суттєвих змін. Це дзюдо (717 та 692 спортсменів), важка атлетика (342 та 346 спортсменів), самбо (82 та 86 спортсменів). Хоча у межах цього періоду були певні коливання чисельності.

До того ж, засвідчено, що для окремих пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області характерне збільшення числа спортсменів, залучених до занять. Це такі види спорту, як стрільба кульова (171 спортсменів у 2017 та 200 спортсменів у 2021 році), настільний теніс (477 спортсменів у 2017 та 499 спортсменів у 2021 році), кікбоксинг (68 спортсменів у 2017 та 101 спортсменів у 2021 році) [8-13].

Встановлення часток змін кількості спортсменів, які займаються пріоритетними вида-

ми спорту в Івано-Франківській області, дало змогу підтвердити значні коливання у межах окремих років аналізованого часового відтинку. Зупинимося на окремих показниках, де значення перевищували двадцять відсотків. Так в боротьбі вільній у 2020 (на 24,61%), важкій атлетиці у 2019 (на 42,51%) та 2020 (на 30,65%), веслуванні у 2020 (на 60,00%), баскетболі (на 63,57%), самбо (на 38,71%), спортивному орієнтуванні (на 34,77%) та кікбоксингу в 2020 році (на 69,41% від кількості за попередній рік) зафіксоване зменшення кількості спортсменів.

Водночас, для таких видів спорту, як боротьба вільна у 2021 році (20,92%), дзюдо в 2021 (24,46%), важка атлетика у 2018 (на 32,74%) та 2021 (на 91,16%), стрільба кульова у 2021 (47,06%), веслування на байдарках та каное (50,00%), самбо у 2018 (на 51,22%), пауерліфтинг у 2021 (на 24,51%) та кікбоксинг у 2019 (на 117,95%) та 2021 (94,23% від кількості спортсменів за попередній рік) зафіксоване суттєве зростання кількості спортсменів, які займаються відповідними видами спорту.

Узагальнення даних за окремими роками дало підстави стверджувати, що до занять пріоритетними видами спорту було залучено від 5337 до 13533 спортсменів. Вищі значення зафіксовані у тих роках, де до пріоритетних належав футбол. Адже беззаперечно популярність цього виду спорту серед різних груп населення спричиняє зміщення кількісних акцентів. Із цієї кількості від 1134 до 6746 спортсменів займалися ігровими видами спорту. Це відповідало часткам 49,85% (2017) та 53,43% (2021), коли футбол був у переліку пріоритетних видів спорту. Інші роки, коли цей вид спорту був за межами переліку пріоритетних частки становили від 18,54 до 21,25% загальної кількості спортсменів,

що займалися пріоритетними для Івано-Франківської області видами спорту. Підвищення частки спортсменів, які займаються пріоритетними ігровими видами спорту (в межах Івано-Франківської області), в 2021 році зумовлене включенням до цього переліку ще одного достатньо популярного виду спорту, а саме – волейболу (1299 спортсменів, залучених до занять).

Отже, за базовим показником пріоритетності видів спорту в Івано-Франківській області, а саме кількості залучених до систематичних занять видом спорту беззаперечним лідером є футбол. Далі за рейтингом йде група з кількох видів спорту (легка атлетика, боротьба вільна, бокс, волейбол) де кількість спортсменів, станом на 2021 рік перевищує 800 спортсменів. На значення часток ігрових видів спорту значною мірою впливає наявність в переліку пріоритетних футболу.

Частки становлять 18,54-21,25% загальної кількості спортсменів (2018-2020 роки) та 49,85-53,43% загальної кількості спортсменів (2017, 2021 та 2022 роки).

Висновки. 1. За загальними показниками кількості відділень ми можемо констатувати поступове зниження від 2017 (138 відділень) до 2020 років (94 відділення) та різке підвищення кількості відділень у 2021 (146 відділень) з пріоритетних видів спорту в Івано-Франківській області

2. Представництво ігрових видів спорту серед переліку пріоритетних для області видів спорту на підставі урахування наявної спортивної інфраструктури та результатів у спорті вищих досягнень є мізерним. За винятком футболу, воно не відображає потенціалу цієї групи видів спорту в загальному суспільному значенні серед різних груп населення зазначеної територіальної одиниці.

3. У роки, коли до пріоритет-

них включений футбол – частки становили 32,61% (2017 р.) та 38,36% (2021), а коли його не було у переліку, частки були значно нижчими 17,76%-19,15% від загальної кількості відділень з пріоритетних видів спорту.

4. Спостерігаються значні коливання у кількісних та відносних значеннях змін показників тренерського складу та чисельності спортсменів серед пріоритетних в Івано-Франківській області видів спорту, що підпорядковано впливові об'єктивних соціально-економічних умов розвитку певного виду спорту в визначеній адміністративно-територіальній одиниці.

Перспективи подальших досліджень передбачають з'ясування стану розвитку ігрових видів спорту в Івано-Франківській області на інших рівнях функціонування спорту.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Література

1. Борисова О.В., Петрушевський Є.І. Система організації та управління спортом в Україні в умовах глобалізації. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. Київ, 2018. № 3. С. 3-7.
2. Горбань С. М. Науково-педагогічні основи розвитку спорту в регіоні (на прикладі футболу): автореф. дис... канд. наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.01. Київ, 2000. 20 с.
3. Дорофєєва Т., Приходько В. Значення децентралізації для подальшого розвитку спорту в умовах України. Слобожанський спортивний вісник. 2020. № 5 (79), С. 12-19. doi.org/10.15391/snsv.2020-5.002
4. Дутчак М.В. Особливості розвитку фізичної культури і спорту на регіональному рівні в умовах незалежної України (на прикладі Рівненської області). Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання і навчання в школах і вищих навчальних закладах : зб. наук. пр. РЕГІ. Рівне: Тетіс, 2000. С. 136-140.
5. Мічуда Ю.П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку: автореф. дис... д-ра наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.01. Київ, 2008. 37 с.
6. Приходько В. Концепція управління сучасною системою підготовки спортсменів: монографія.

References

1. Borisova O.V. & Petrushevskiy Ye.I. (2018). The system of organization and management of sports in Ukraine in the conditions of globalization. Teoriya i metodika fizichnoho vikhovannya i sportu. Kyiv, 2018. no. 3. pp. 3-7. (in Ukraine).
2. Horban S.M. (2000). Scientific and pedagogical foundations of sports development in the region (on the example of football): 24.00.01. Kyiv, 2000. 20 s. (in Ukraine).
3. Dorofyeyeva T. & Prikhodko V. (2020). The importance of decentralization for the further development of sports in the conditions of Ukraine. Slobozhanskiy sportivniy visnik. no. № 5 (79). pp. 12-19. doi.org/10.15391/snsv.2020-5.002 (in Ukraine).
4. Dutchak M.V. (2000). Peculiarities of the development of physical culture and sports at the regional level in the conditions of independent Ukraine (on the example of the Rivne region). Psikhologo-pedahohichni osnovi humanizatsiyi vikhovannya i navchannya v shkolakh i vishchikh navchalnikh zakladakh : zb. nauk. pr. REHI. Rivne: Tetis. pp. 136–140. (in Ukraine).
5. Michuda, Yu.P. (2008). Functioning and development of the field of physical culture and sports in market conditions: avtoref. dis... d-ra nauk

- Дніпро, 2018. 464 с.
7. Проць Т. Нормативно-правові засади державного сприяння розвитку освіти у сфері фізичної культури: регіональний аспект. Ефективність державного управління. 2017, № 2 (51) 1. С. 42-51.
  8. Рішення колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури та результатів у спорті вищих досягнень» від 27.12.2016 року № 1/1
  9. Рішення колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу та результатів у спорті вищих досягнень на 2018» від 27.12.2017 року № 4/1
  10. Рішення колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу та результатів у спорті вищих досягнень на 2019 рік» від 31 січня 2019 року № 1/1.
  11. Рішення колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області літніх та зимових олімпійських видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу та результатів у спорті вищих досягнень на 2020 рік» від 13 лютого 2020 року № 1/1.
  12. Рішення колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області літніх та зимових олімпійських видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу на 2021 рік» від 23 лютого 2021 року № 1/2
  13. Рішення колегії управління спорту Івано-Франківської облдержадміністрації «Про затвердження пріоритетних для області літніх та зимових олімпійських видів спорту з урахуванням наявної спортивної інфраструктури, тренерського потенціалу на 2022-2024 роки» від 29 грудня 2021 року № 3/3
  14. Сушко Р.О. Розвиток спортивних ігор в умовах глобалізації (на матеріалі баскетболу): монограф. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 360 с.
  15. Черба В.М., Герасимова Є.В. Стан та перспективи розвитку сфери фізичної культури в Україні. Економіка та держава. 2017. № 7. С. 70-75.
  16. Чеховська Л. Особливості діяльності міжнародних організацій з розвитку масового спорту. z fizichnoho vikhovannya i sportu: 24.00.01. Kyiv. pp. 37. (in Ukraine).
  6. Prikhodko, V. (2018). The concept of managing a modern system of training athletes: monohrafiya. Dnipro. 464 p. (in Ukraine).
  7. Prots, T. (2017). Normative and legal principles of state support for the development of education in the field of physical culture: regional aspect. Efektivnist derzhavnoho upravlinnya. no. 2 (51) 1. pp. 42-51. (in Ukraine).
  8. Decision of the board of sports management of the Ivano-Frankivsk regional state administration "On approval of priority sports for the region, taking into account the existing sports infrastructure and the results of the highest achievements in sports" vid 27.12.2016 roku №1/1 (2016) (in Ukraine).
  9. Decision of the board of sports management of the Ivano-Frankivsk regional state administration "On approval of priority sports for the region, taking into account the available sports infrastructure, coaching potential and results in sports of the highest achievements for 2018"vid 27.12.2017 roku №4/1 (2017)(in Ukraine).
  10. Decision of the Board of Sports Management of the Ivano-Frankivsk Regional State Administration "On the approval of priority sports for the region, taking into account the available sports infrastructure, coaching potential and the results of the highest achievements in sports for 2019" vid 31 sichnya 2019 roku №1/1.(2019) (in Ukraine).
  11. Decision of the board of sports management of the Ivano-Frankivsk regional state administration "On approval of priority summer and winter Olympic sports for the region, taking into account the existing sports infrastructure, coaching potential and results in sports of the highest achievements for 2020" vid 13 lyutoho 2020 roku № 1/1. (2020) (in Ukraine).
  12. Decision of the Board of Sports Management of the Ivano-Frankivsk Regional State Administration "On approval of priority summer and winter Olympic sports for the region, taking into account the existing sports infrastructure, coaching potential for 2021" vid 23 lyutoho 2021 roku № 1/2 (2021) (in Ukraine).
  13. Decision of the Board of Sports Management of the Ivano-Frankivsk Regional State Administration "On approval of priority summer and winter Olympic sports for the region, taking into account the existing sports infrastructure, coaching potential for 2022-2024" vid 29 hrudnya 2021 roku №3/3 (2021)(in Ukraine).
  14. Sushko R.O. (2017). The development of sports games in the conditions of globalization (on the basis of basketball): monohraf. Kiyiv: Tsentru uchbovoyi literaturi, 360 p. (in Ukraine).

- Спортивний вісник Придніпров'я. 2018. № 3. С. 145-151.
15. Cherba, V. M. & Herasimova Ye. V. (2017). State and prospects of the development of physical culture in Ukraine. *Ekonomika ta derzhava*. no. 7. pp. 70-75. (in Ukraine).
  16. Chekhovska L. Features of the activities of international organizations for the development of mass sports. *Sportivniy visnik Pridniprov'ya*. 2018. № 3. S. 145-151. (in Ukraine).

Лисейко Костянтин

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
вул. Шевченка 57, м. Івано-Франківськ, 76018
e-mail: tlum_vms@meta.ua
<https://orcid.org/0000-0001-7776-2714>

Яців Ярослав

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
вул. Шевченка 57, м. Івано-Франківськ, 76018
e-mail: yaroslav.yatsiv@pnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-2474-0401>

Пітин Мар'ян

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського,
вул. Костюшко, 11, м. Львів, 79007
e-mail: pityn7@gmail.com, тел. 0506188914
<https://orcid.org/0000-0002-3537-4745>

Грецький Олег

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»,
вул. Шевченка 57, м. Івано-Франківськ, 76018
<https://orcid.org/0000-0002-1335-9691>